

Entrevista a Radovan Karadzic, president de la República Sèrbia de Bòsnia

“Aquí, tothom odia tothom”

El dirigent serbi de Bòsnia, Radovan Karadzic, parla des de Pale, la seva “residència oficial”, sobre violacions, expulsions i el pla de pau de Ginebra. A Pale els serbis han aprovat el seu suport al pla de pau de l'ONU. També des d'allí es bombardeja cada dia Sarajevo.

Fa uns dies, al seu autoproclamat Parlament, Radovan Karadzic imposava als serbis de Bòsnia que acceptessin l'acord de base a què s'havia arribat a Ginebra per acabar la guerra civil. Amb això, la majoria dels delegats parlamentaris es blegava a la creixent pressió internacional, a l'anunci de sancions més severes de l'ONU i de la CE i a les amonestacions de Belgrad. De fet, els serbis de Bòsnia van avenir-s'hi a condició d'arribar a una conformitat sobre els límits territorials de les regions respectives per a musulmans, croats i serbis. Nascut a Montenegro fa 47 anys, Karadzic va créixer a Sarajevo, és psiquiatre, es dedica a la poesia com a *hobby* i ara aspira, com a president de la “República Sèrbia” de Bòsnia, a unir-se a una Gran Sèrbia. Per les depuracions ètniques i les violacions en massa comeses per unitats sèrbies, els polítics dels EUA volen veure Karadzic davant un jurat internacional per criminal de guerra.

—*Senyor Karadzic, el nou president nord-americà, Bill Clinton, advoca perquè vostè i el president serbi, Milosevic, siguin duts davant un tribunal internacional de crims de guerra.*

—Clinton ha dit que si Milosevic és un criminal de guerra, ha de ser jutjat. No addueix res que confirmi aquesta sospita. Milosevic ha estat elegit, totes les seves decisions són oficials, igual que les meves.

—*El ministeri d'Afers Estrangers de Washington acaba de publicar uns documents que acusa els serbis d'haver estat pitjor que els nazis.*

—Quan el musulmà Alija Izetbegovic va començar la guerra a Bòsnia Hercegovina, vaig donar ordres estrictes a tots els comandants de respectar els drets humans. Sabem que alguns serbis han comès actes criminals. Seran jutjats. Però el que els musulmans fan actual-

“Alemanya ha aconseguit tots els estats satel·lits que desitjava: Eslovènia, Croàcia, la part croata de Bòsnia,

ment al centre de Sarajevo és molt pitjor...

—*Per exemple, ¿què?*

—Violen, cometen vexacions, saquegen. Els serbis no poden sortir de Sarajevo, i en altres ciutats passa el mateix. Els serbis hi són retinguts com a ostatges. Nosaltres mai no hem animat a fugir els musulmans o els croats. Això és cosa d'ells. Ells volen anar-se'n a Alemanya com a refugiats per rebre diners.

—*¿Ens vol fer creure que tots els refugiats han abandonat el seu país sense pressions?*

—Tal vegada hi ha hagut por, però no pressió de part nostra. Tots han marxat voluntàriament.

—*Vostès tanmateix han usat les viola-*

cions i les expulsions ètniques amb tota premeditació.

—És absolutament fals, això. Ningú no n'ha presentat ni una sola prova. No hi ha hagut cap mena de violacions sistemàtiques. Si coneixen els nostres generals, deuen saber que, amb l'educació comunista que van rebre, són bàsicament conservadors. Han tingut en compte el manteniment estricte de la moral i els costums. I si alguns psicòpates han violat dones, ho han fet per iniciativa pròpia. Si els haguéssim enxampats, haurien estat castigats.

—*I els camps especials per a dones, els bordells obligatoris, tampoc no deuen haver existit...*

—Aposto qualsevol cosa que ni una sola dona no ha estat en una presó sèrbia. No oblidin que 400.000 serbis també van haver d'abandonar el país. Ningú no pregunta per què. Joestic content que aquests serbis puguin fugir. En aquesta guerra, l'elecció sovint només ha estat o bé ser un ostatge ètnic, o un fugitiu ètnic. Això darrer és millor, en tot cas.

—Una vegada va dir: "Sarajevo serà sempre la meua ciutat. ¿Què sent avui, quan mira aquest Sarajevo bombardejat pels serbis...?"

—...i bombardejat pels musulmans. Perquè quan els serbis no bombardeja-

del dret d'autodeterminació dels serbis de Bòsnia.

—Aquest és el dret de tots els pobles, i en farem ús en el moment que ens sembli favorable. Ara la comunitat internacional s'hi resisteix, vol barrejar una nova nació amb serbis, croats i musulmans. Malgrat tot, acceptarem l'oferta actual: una autonomia màxima, protecció de la nostra identitat cultural, política i econòmica.

—Va tenir dificultats per a obtenir l'aprovació del seu Parlament. ¿S'havia equivocat en l'avaluació de l'ambient que s'hi respira o és que els extremistes encara més radicals de les seves files ja el tenen per un tou?

—A Ginebra ja sabia que seria dur, fins i tot per als serbis moderats, perquè actualment posseïm més territori del que ens volen atorgar en l'acord. A més a més, tenim un estat propi, que potser no és reconegut, però que funciona.

—Si més no, ara a Ginebra pot dir: No podeu demanar més.

—¡Justa! Al principi només comptava amb una majoria justeta, però a la fi hi ha hagut un sí clar. Val a dir que els serbis, en un futur, no acceptaran cap més ultimàtum, sobretot si es tracta de la part més espinosa de l'acord de Ginebra, de la divisió territorial entre els tres pobles de Bòsnia. Si ens imposen les fronteres per sentència arbitral, ho veig molt negre.

—Però no pot esperar seriosament que en aquest punt també vagi tot a gust dels serbis.

—La divisió de països a l'ex-Iugoslàvia també era arbitrària, la van crear els comunistes. I, al capdavall, aquest va ser el motiu de la guerra. Si Iugoslàvia hagués estat ordenada segons els principis ètnics, s'hauria pogut resoldre sense vessar una gota de sang, com ara l'ex-Txecoslovàquia. El que no podem és obligar els pobles a viure més estretament del que realment volen.

—¿Està bàsicament d'acord amb el pla de dividir Bòsnia en deu províncies?

—Nosaltres exigim que cada poble dins de Bòsnia decideixi per si sol com s'han de formar les seves províncies.

—Però, per a això, de primer hauria de poder tornar a casa seva el milió i mig de refugiats. Després de tot el que ha passat, hi ha motius perquè sigui una illúsió.

—Part d'ells segur que tornarà. Una vegada Alemanya va tenir trenta anys de guerra civil. Aleshores també va morir molta gent.

—Ens costa entendre'l. D'una banda diu que els refugiats poden tornar; al mateix temps afirma que no podrien viure junts de cap de les maneres. ¿Es proposa noves depuracions ètniques?

—Una clara divisió del territori en tres parts és segur que hauria estat millor.

—Això fou proposat a la conferència de la CE a Brussel·les, però a fracassar per la seva resistència a un govern bosnià central.

—Els serbis i els croats haurien acceptat una confederació amb tres estats constitutius i un feble govern central. Però el dirigent musulmà Izetbegovic, immediatament després del reconeixement internacional de Bòsnia-Hercegovina, va fer un tomb de 180 graus en la seva actitud.

—Tot el que ara tenen, també ho haurien pogut tenir sense guerra. Però han hagut de morir més de 100.000 persones.

—Han estat els musulmans, els qui mai no han perdut l'esperança d'una Bòsnia unitària en què ells podrien dominar serbis i croats. Avui encara ho volen així.

—El pla de pau de Ginebra no els concedeix el corredor del nord que exigien, el que uneix Sèrbia a través de Banja Luka, a Bòsnia, amb la Krajina sèrbia, a Croàcia. Aquí, una província croata formaria un blocatge.

—Si no ens donessin el corredor, seria un nou Berg-Karabakh com al Caucas. Seria el motiu d'una nova guerra.

—¿Espera concessions de la part croata?

—Certament. Els croats han comprès de què es tracta per a nosaltres. Actualment s'està elaborant un conveni entre el dirigent croat Mate Boban i jo.

—Després de les seves mesures d'expulsió, ¿quin aspecte té el quadre ètnic a Bòsnia-Hercegovina?

—S'ha arribat a una homogeneïtzació de la població. Les depuracions ètniques mai no han format part de la nostra política, ans han estat element integrant d'aquesta guerra. També hi ha serbis que han fugit de contrades musulmanes i croates.

—Els principals autors d'expulsions han estat clarament els serbis.

—Aquesta és una guerra en què tothom odia tothom. És la liquidació dels vells comptes de la Segona Guerra Mundial. Llavors era Alemanya, l'ocupant, però serbis, croats i musulmans anaven passant a mata-degolla recíproca. Ara vivim la revenja d'aquest crim.

—Malgrat totes les maniobres diplomàtiques, ¿la unió amb Sèrbia encara és el més preferible per a vostè?

probablement també els musulmans.>"

EFE

ven, ho feien els musulmans, a fi de donar un espectacle als mitjans de comunicació.

—El seu autoproclamat Parlament ha acceptat en principi el pla de pau de Ginebra. ¿Renunciem amb això els serbis de Bòsnia a tenir un estat propi?

—No del tot. És clar que per nosaltres el millor hauria estat un estat independent i viure en una confederació d'estats serbis, semblant a la federació russa. La comunitat internacional ens obliga a mantenir-nos en les fronteres externes de Bòsnia-Hercegovina. Però aquest estat artificial creat pels comunistes, a la llarga no pot sobreviure.

—En l'acord de Ginebra no es parla

CROÀCIA I BÒSNIA-HERCEGOVINA

Situació actual

Pla de pau de l'ONU ▶

—Si tinguéssim llibertat plena, ens aplegaríem administrativament. I això no ha de ser precisament dins d'una unió estatal.

—Per tant, la seva baixada de to a Ginebra només ha estat una distracció per a guanyar temps.

—No, en aquest moment volem aconseguir el que és real. Si la divisió territorial resulta justa, estem disposats a mantenir Bòsnia i Hercegovina com una unitat. Però també ens cal una pausa per a agafar alè en aquesta guerra, ja que la comunitat internacional es mostra del tot parcial contra els serbis.

En canvi, els musulmans i els croats, no els molesta ningú, i d'aquí ve que no vegin cap raó per a acabar la guerra.

—¿El sorprèn, això? Al cap i a la fi, els musulmans han tingut les pèrdues territorials més grans.

—Nosaltres, els serbis, tan sols hem pres l'espai urbanitzat que ens pertoca. I els musulmans controlen el que els pertoca: el triangle central.

—¿Com han de continuar ara les negociacions a Ginebra?

—Hem de negociar la divisió de les noves províncies i l'alto el foc alhora. S'hi han d'afegir grups d'experts que comprovin com han de ser les línies frontereres, cosa en la qual també entren en joc les comunicacions, la infraestructura i les riqueses del subsòl. Després, els qui han de decidir són els habitants de cada municipi. Aquesta és la veritable democràcia.

—Però seria un procés que duraria anys i, consegüentment, seria pura tàctica dilatòria. De primer, la gent ha de poder tornar als seus municipis.

—Una vegada els catòlics van proposar de dividir Bòsnia entre croats i serbis i concedir als musulmans regions autònomes, perquè els musulmans no són cap poble, sinó una comunitat religiosa. Tito va inventar la nació dels musulmans. Ells provenen dels serbis, ja que l'Església ortodoxa no podia protegir els seus creients sota l'ocupació dels turcs. I el Vaticà va protegir els catòlics, és a dir,

els croats. Per això només una ínfima part dels musulmans és d'origen croat.

—N'hi ha uns 200.000 d'armats a Bòsnia-Hercegovina...

—Molts, molts més, almenys 600.000.

—Després encara hi ha in comptables fraccions, comandants regionals i caps militars. ¿És possible, doncs, que es dugui a terme un compromís de pau dins el país mateix?

—Si l'acord de Ginebra no resulta just, hi haurà un caos com els primers 45 dies de guerra. Aleshores tots lluitarien desordenadament.

A més, com a esfera d'influència, també s'hi afegeixen la República Txeca, Eslovàquia, Hongria, les tres repúbliques bàltiques, probablement també Albània. Alemanya ja domina actualment Europa.

—¿Aleshores, als serbis, només els queda el germà eslau, Rússia?

—No pateixin, Rússia ja donarà senyals. No n'hi ha cap dubte.

—Però mentrestant el ministre d'Estrangers rus, Kosyrev, diu que estaria disposat a abonar fins i tot una intervenció limitada d'Occident a Bòsnia...

—Kosyrev no és cap general. La guerra pot escampar-se molt ràpidament pels Balcans. Aleshores també hi interviendria Turquia, perquè hi creixen les ambicions de fer un paper important a Europa.

—Al costat de Turquia, d'altres estats islàmics ja no volen mantenir més l'embargament d'armes de l'ONU, sinó abonar activament els musulmans de Bòsnia.

—Els països islàmics ara s'apunten a una cursa d'ajut verbal als musulmans de Bòsnia. Per nosaltres no representen cap amenaça seriosa. Una guerra veritable tan sols seria la guerra europea, el xoc de vells interessos europeus. Tota la resta són operetes.

—Malgrat el seu canvi d'actitud actual, continua havent-hi el perill que s'interrompi el procés de pau i que es produeixin sancions més fortes, possiblement una intervenció

militar als Balcans.

—Una intervenció no soluciona res, l'exclusió aèria tampoc. Nosaltres ja vam mobilitzar els pilots de combat sis mesos abans d'aprovar la corresponent resolució de l'ONU...

—...i van bombardejar tot el que van voler.

—Sí, vam bombardejar tot el que calia; tampoc no va ser tant. Però els atacs aèris contra nosaltres es veu que són menudalles.

—Senyor Karadzic, gràcies per aquesta entrevista.

“Hem bombardejat tot el que calia”.

EFE

—En el discurs al seu Parlament va tornar a esmentar el risc d'una tercera guerra mundial que podria començar als Balcans. ¿I doncs?

—Els interessos dels pobles europeus continuen sent els mateixos. Alemanya encara mira cap a l'est.

—¿Vol dir que no fa els alemanys massa diabòlics?

—No gens. Alemanya va perdre militarment la Segona Guerra Mundial, però l'ha guanyada econòmicament i políticament. Ha aconseguit tots els estats satèl·lits que desitjava: Eslovènia, Croàcia, la part croata de Bòsnia-Hercegovina, probablement també els musulmans.